

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, PÉNTEK, 1924 március 21.

80. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kladóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Aleksandra ulica 4. sz. alatt
Kladóhivatal: Kralja Aleksandra ulica 1 (Leibach-palota)

Ellenzék-tenyésztés

Ugy látszik, a megvalósulás stádiumába lép az a pancsevói ötlet, mely a vajdasági városokat ankétára hívja össze, hogy együtt tárgyalják meg a közös sérelmeket s együtt keressék az orvoslás módjait. Ezt az ötletet a tartományi felosztás végrehajtása patantotta ki, de ez a végső ok már meglévő gondolatot hívott életre. Azok, akiknek a városok igazgatása nemcsak kenyérkereset, társadalmi dekorum, vagy kényelmes alkalom politikai sikerek hajszolására, hanem szívbéli ügyük is, mély szomorúsággal észlelik annak a kormányzati szellemnek érvényesülését, mely politikai fikcióknak áldozza fel a vajdasági városi lakosság gazdasági jólétét és kulturális lehetőségeit.

Azok, akik kutatják ennek a jelenségnek okait, előszeretettel mutatnak arra rá, hogy a városi önkormányzat rendszere, a polgárság öngazgatásának elve teljesen idegen volt a régi Szerbia területén s így idegen maradt azoknak a kormányzó politikuskoknak gondolkodásában is, akiket a régi Szerbia adott az új SHS. királyságnak. Ez az ok kézenfekvő, de nem kielégítő. Mert az embereknek kell hozzá hasonulni azokhoz az intézményekhez, melyek a mult tapasztalatai szerint a legjobban tudták betölteni feladatukat s tudták teljesíteni feladatukat.

Vajjon észreveszik-e azok, akik a centralizmus gondolata kedvéért áldozatul követelik a városi autonómiát is, hogy a gondolat kíméletlen megvalósítása olyan ellenérzést idéz föl, melyek egyre erősödő érveket teremt meg az életrehívó gondolat ellen. Mint ahogy a szervezetbe kerülő mérreg ilyekszik kitenyészteni a közbörsítőt ellenmérget, éppugy, nem a történeti tradíciók, nem dogmatikus okfejtések, nem is a külön érdekek védelmezése, hanem a centralizmus gondolatának végrehajtási módja teremt meg a maga ellenzékét. Ki gondolt volna arra, hogy a vajdasági városok parlamentjének speciális vajdasági érdekeket kell megvédelmeznie, ha a tartományi felosztás nem nézte volna geometriai föladatnak az ezerszálú, ezergyökerű élet új szabályozását? Ki gondolt volna arra, hogy a robottörvényben vajdasági sérelmet lánson, ha a törvény meghozói és végrehajtói mérlegelték volna, azokat az életviszonyokat, amelyeket itt szabályozni kívántak. Arról is csak az agrárrendelet végrehajtása s az új agrártörvény tervezete világosította föl a vajdaság nincsetlenjeit, földbirtokosait, kiscgazdáit, hogy külön vajdasági szervezetekre kell

bizniok külön érdekeiket. A vajdasági gyáripárosok külföldi kölcsöntárgyalásának jelenségei is hathatósabb tényezői a vajdasági gyáripárosok külön szervezkedésének, mint azok az okok, melyek a szervezkedést most életre hívták.

Mi ebből a tanulság? Az, hogy nem agitátorok, nem különböző pártok kortesei, nem „politikai ágensek” élesztik azt a közszellemet, mely a tényleges érdekek védelmét függetleníteni akarja a kormányzati politika intranzigen-

A vajdasági radikálisok az új agrártörvény sürgős megvalósítását követelik

Az ellenzéki blokk erélyes akciója a horvát mandátumok gyors igazolásáért

Beogradból jelentik: A politikai helyzet az újabb Radics-párti mandátumok benyújtása után megint holtnontra jutott. Hasonló a helyzet ahhoz, amikor az első horvát mandátumok benyújtása után politikai körökben a legkülönbözőbb kombinációk kerültek forgalomba arra nézve, hogy mi történik a mandátumok igazolásával.

Minden jel arra mutat, hogy ez alkalommal nem fog olyan simán lefolyni a Radics-párti mandátumok igazolása, mint az első ízben és amint azt a radikálispárti politikuskok nyilatkozatai után várni lehetett volna. Már több mint két nap mult el a mandátumok benyújtása óta, az igazoló bizottság tagjait összehívó meghívás mégse került még ki a parlament feketé táblájára.

Az ellenzék maga akarja összehívni az igazoló bizottságot

Az ellenzék körében nagy az izgalom a kormány halogató taktikája miatt és az ellenzéki blokk már akciót is kezdett a mandátumok igazolásának megsürgetésére. A blokk elnöke, Davidovics Ljuba csütörtökön felkereste Jurisics Márkót, az igazoló bizottság elnökét, akitől felvilágosítást kért arra nézve, hogy mért nem hívta össze a bizottságot. Jurisics azt válaszolta Davidovicsnak, hogy nincs semmi szükség a sietségre, mert a parlament ugyanis el van foglalva a költségvetés tárgyalásával.

Emnek a kijelentésnek a hatása alatt az ellenzékben még jobban megerősödött az a feltevés, hogy a radikálisok el akarják odázni a horvát mandátumok igazolását és ezért az ellenzéki blokk nevében Pecsics Dragutin demokrata képviselő, az igazoló bizottság tagja, hivatalos megbízással felkereste Jovanovics Ljubát, a parlament elnökét, akitől követelte, hogy hívja össze azonnal a verifikációs bizottságot. Közölte a házelnökkel, hogy ha a bizottság elnöke nem hajlandó összehívni a bizottságot, úgy az igazoló bizottság ellenzéki tagjai — akik többségben vannak — maguk fogják a bizottságot összehívni. Jovanovics Ljuba kijelentette Pecsicsnek, hogy szó sincs

ciájától s mely abban a nagy vitában, amiben egymással szemben áll az ország két fele, a saját elhelyezkedését a legközvetlenebbül érintett érdekeinek utmutatása szerint keresi. A tanulság tehát mégis az, hogy a centralizmus tekintetnélküli végrehajtásateremti meg a decentralizmus legkomolyabb érveit s legujabb híveit. Centralisták és decentralisták tehát egyben már megegyezhetnek: a kíméletlen végrehajtás elleni tiltakozásban. S ez a megegyezés már fél békekötéssel fölérne.

halasztásról és a bizottság összehívásának elmaradása csak a munkatorlódásból származik. A parlament elnöke végül megígérte, hogy néhány nap múlva összehívja a verifikációs bizottságot.

Még két mandátum

Az ellenzéki blokk szerdán még két Radics-párti mandátumot nyújtott be igazolás céljából, úgy, hogy összesen harmincháromra emelkedett az igazolásra váró és ötvenháromra valamennyi benyújtott horvát mandátum száma. A mandátumok között Radics István mandátuma még nem szerepel.

Hogy a politikai helyzet kibontakozása milyen formán fog megtörténni, arra nézve politikai körökben egyelőre semmi pozitívum nem tudnak. Ujabbban elterjedt az a verzió, hogy a radikálisok úgy fogják megoldani a válságot, hogy még a parlament feloszlata előtt újból koalícióba lépnek a demokratapárt Priševics-frakciójával, amelynek támogatásával, úgy hiszik, biztosítani tudják — parlamenti többségüket. Az ellenzék azonban kevés hitelt ad ennek a verzióknak és komolyan számol a kormány bukásával, sőt azt is reméli, hogy a Ház feloszlata esetén a korona nem a radikálisokat, hanem az ellenzékét bizza meg a választási kormány megalakításával.

A vajdasági radikálisok memorandumja

A politikai helyzetet, mely amugy is eléggé összekuszált, a csütörtöki napon még komplikálta a vajdasági radikális képviselők újabb akciója az agrárreform kérdésében. Csütörtök este a vajdasági radikálisok ugyanis ultimátumszerű memorandumot nyújtottak át Pecsics miniszterelnöknek, akitől kérték, hogy a nagybirtokok kisajdításáról és a telepítésről szóló törvényjavaslatot sürgősen tüzesse napirendre. A feltűnően határozott hangú memorandum így szól:

— Elnök Ur! A radikálispárt vajdasági képviselői március 19-én megtartott konferenciájukon azt az egyhangú határozatot hozták, hogy írásban fordulnak Ön-höz, Elnök Ur, azzal a kéréssel,

hogy úgy a minisztertanácsban, mint a parlament elnökségénél sziveskedjék kieszközölni, hogy a nagybirtokok kisajdításáról és a telepítésről szóló törvény azonnal a parlament napirendjére tüzessék, mikélyt a költségvetés vitája befejeződik.

Kérésünk indokolására bátorokunk megemlíteni, hogy ennek a rendkívül fontos kérdésnek királyságunk északi részeiben történt eddigi ideiglenes megoldása káros és elviselhetetlenné vált úgy magukra az agrárérdekeltekre, mint magának az államnak gazdasági és politikai viszonyaira.

Hogy ezeknek a káros következményeknek véget vessünk és hogy lehetőség nyújtassék az agrárreform keresztülvitelére körül 1919. év óta lefolyt egész munka alapvető revíziójára, szükséges, hogy minél sürgősebben meghozzunk az agrártörvényt.

Mint a Vajdaság képviselői biztositjuk Önt, Elnök Ur, arról, hogy e vidékek számára az agrárreform kérdése egyike a legfontosabb és legsürgősebb kérdéseknek az összes fontos és még nem rendezett kérdések között — és ezért bátorokunk Önt ismét megkérni, hogy a nagybirtokok kisajdításáról és a telepítésről szóló törvényt első sorban tüzesse napirendre. Fogadja, Elnök Ur, kitűnő tiszteletünk nyilvánítását. Aláírva: valamennyi vajdasági képviselő.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy Pecsics miniszterelnök miképp fog ezzel az ultimátumszerű előterjesztéssel szemben viselkedni, tekintettel arra, hogy a radikálispart népszerűségét érintő rendkívül fontos törvényjavaslatok — mint például a rokkantörvény — még parlamenti letárgyalásra várnak. Annyi bizonyos, hogy a vajdasági radikálisokat most már nem lehet egykönnyen leszerelni és az is kétségtelen — bár erre vonatkozólag még semmi hír sem került nyilvánosságra — hogy Lalosevicsék megfélelítő szankciókkal támasztják alá követelésüket. A memorandummal nyitott vált pártkrisis a kormány helyzetét nagyon megnehezíti — és az ellenzék nagyraötött reményeit még közelebb viszi a megvalósuláshoz.

A vajdasági radikális képviselők egyébként az agrárreform ügyében elfoglalt álláspontját a parlament jövő szerdai ülésén, amikor az agrárreform-minisztérium költségvetése kerül tárgyalás alá, dr. Szirics János, a sztaribecsei kerület radikális képviselője fogja kifejtetni, akimint értesülünk, ez alkalommal a nemzetiségi földigénylőknek az agrárreformba való részeseledését is követelni fogja.

A kormány tárgyalása a dzsemjettel

A csütörtöki ülés napirendjére volt kitzve a dzsemjetpártnak a délszerbiai török megszárlások ügyében benyújtott interpellációja. A kormány az esti órákban tárgyalásokat kezdett a dzsemjetpárttal, hogy az interpellációt vegyék le a csütörtöki ülés napirendjéről, a tárgyalások azonban a dzsemjetpárt elzárkózásán meghiusultak.

Öt dinár

Kis összeg — kis bölcsesség

Öt dinár nem nagy összeg s az államháztartás helyzetében az sem okoz lényegesebb változást, ha sokan fizetnek be öt dinárokat az állampénztárba. Éppen ezért érthető, hogy ilyen kis összeg miatt a pénzügyi kormányzat egy csomó bosszúságot szerez az állampolgároknak.

Más államokban a pénzügyi hatóságoknak az a célja, hogy az adózókban kifejlessze az ugynevezett *adómorált*, s rábírija a polgárokat, hogy pontosan és lelkiismeretesen vallják be adóköteles jövedelmeiket és vagyonukat.

Az S. H. S. királyság alighanem az egyetlen, amely mesterséges uton megnehezíti azt, hogy a polgárok adóvallomásokot adjanak be. A legújabb illetékrendelet értelmében azért is *fizetni kell, ha valaki adóvallomást ad be*, ha tehát bejelent, hogy adót akar fizetni.

A legújabb illetékrendelet értelmében az adóvallomások csak az előírt kincstári blankettákon adhatók be, a vallomást minden egyes adónemre és tételre külön blankettán kell beadni s minden blankettára külön külön *öt dináros bélyeget kell ragasztani*. Ha valakinek öt helyen száz-száz dinár tőkéje van kölcsönbe, öt adóvallomást kell adnia, huszonöt dinár bélyeggel, ha mindjárt a kamat, amit élvez nem is tett ki huszonöt dinárt, tőkekamatadóban pedig alig néhány parát tartozik is fizetni.

Az öt dináros bölcsesség jellemzéséhez hozzátartozik még az is, hogy a szuboticiai pénzügyigazgatásnál már napok óta nincs ilyen blanketta, az adózóknak szaladgálnia kell, ötször-hatszor elmenni a pénzügyigazgatásához, kérnie, követelőznie, amíg abba a helyzetbe jut, hogy a blankettán bejelentheti, hogy adót akar fizetni. Ha ugyan meg nem unja a dolgot s el nem megy a kedve az adófizetéstől.

A rituális koszt

Akción a szuboticiai zsidó kórház ellen

A szubotici Singer Bernát Szeretetház-Egyesület kórháza egyike a legnemesebb emberbaráti intézményeknek, amely rövid fennállása óta sok száz szenvedő embernek adta vissza egészségét s amely felekezeti hovatartozandóságra való tekintet nélkül vesz föl és gyógykezel beteg embereket. A kórházat jószívű emberek adakozásából tartják fent. Annál meglepőbb, — más jelzöt ne használjunk — hogy a szuboticiai orthodox hitközség egy kanapépörből kifolyólag most akciót indított ez ellen a minden dicsőre érdemes kórház ellen.

A szuboticiai orthodox hitközség hivatalos körlevelet intézett az ország valamennyi zsidó hitközségéhez és intézményéhez, amelyben fölhívja a figyelmet arra, hogy a zsidó kórháznál nincs kellő fölügyelet arra, hogy az ott ápolt betegek rituálisan kóser kosztot kapjanak. Elmondja ez a körlevél, — amelynek ha van is kimondott célja, de a következménye az, hogy a vallásos zsidók adományai elmaradnak — hogy a kórház konyhája fölött nem gyakorol fölügyeletet az orthodox zsidó hitközség, mert a konyha-felügyelőnek a kórház vezetősége nem akar lakást adni. A kórház megnyitása idején az volt a helyzet, hogy a konyha-felügyelő bent lakott a kórházban, később azonban megvonták tőle a lakást s szobáját más célra alakították át.

A tényállás pedig az, hogy a kórház konyháját a rituális szabályok szempontjából ellenőrző konyha-felügyelő igen sokszor az orvosi gyógykezelés rovására is intézkedéseket tett. S ha ez ellen volt a vezetőségnek kifogása, ab-

ban a reményben, hogy az orthodox hitfelek sokszor megígért támogatása a kórház fentartásához lényeges segítséggel járul hozzá, ezt is elitűrték. Mindössze annyit tettek, hogy mert egy szobára a kórháznak szüksége volt, úgy intézkedtek, hogy a konyha-felügyelő ne bent lakjék, hanem csak a főzés és az ételkiosztás idejére járjon be.

Ezt a sérelmet — ha sérelem —

annyira zokon vették a szuboticiai orthodoxok, hogy legnagyobb részük a megígért hozzájárulást is megvonta az intézménytől s a vezetőség most körlevelet intézett a vidéki zsidósághoz, hogy vidékről se érkezzenek adományok a kórház részére.

A kórházban ápolt betegek érdekében remélhető, hogy az akciónak nem lesz semmi következménye.

A horvát gyárosok féltékenysége akadályozza meg a külföldi kölcsön folyósítását

Amikor az első hírek érkeztek arról, hogy külföldi tőkések hajlandók nagyobb összegű beruházási kölcsönt adni az S. H. S. királyság ipari vállalatának, a hírekben senki sem látott egyebet, mint jámbor óhajításokat s alig akadt valaki, aki elhitte volna, hogy a külföldi pénzcsoport különbözik a mesékben élő amerikai milliárdos nagybácsitól.

Később azonban a külföldi kölcsön s a külföldi pénzcsoport kezdett a misztikus homályból valósággá válni. Kiderült, a lerongyolt jugoszláviai ipar nagy öröme, hogy a kölcsönből lehet valami, mert külföldi tőkések is vannak, pénz is van. A legtöbb belföldi iparvállalat, különösen a vajdaságiak szükséges beruházásaihoz nem tud pénzt szerezni, mert a bankok a mai pénzügyviszonyok mellett hat hónapnál hosszabb időre nem hiteleznek, s új befektetésekre kifizetett összegeket ennyi idő alatt nem lehet visszafizetni.

A kölcsön ügye azonban biztató kezdet után megfeneklett. A pénzügyminiszter nem volt hajlandó az állam nevében garanciát vállalni az ország iparvállalataiért.

Stojadinovics pénzügyminiszter rideg elzárkózásának — értesüléseink szerint — politikai oka van.

A kormány, hogy Horvátországban a földművelő parasztsággal szemben hivatkozhat, hajlandó a horvát nagyiparnak és nagykereskedelmének mindenképpen kedvében járni s számít a gazdag nagyiparosok befolyására a választásoknál. A horvátországi gyáriparosok *küldöttjük utján úgy informálták a pénzügyminisztert, hogy a külföldi kölcsön ártalmára van az országnak*, mert a kölcsönt az új vállalatok veszik igénybe s ez által megnehezítik a régi vállalatok helyzetét.

A horvát gyáriparos szövetség birta rá a minisztert, hogy csak arra az esetre vállaljon az állam nevében garanciát, ha a kölcsönt igénybe vevő vállalatok is egyetemleg kötelezettséget vállalnak. Emellett a feltétel mellett pedig egyetlen szolid vállalat sem kér a külföldi milliókból.

A horvát nagyiparnak azért érdeke, hogy a külföldi kölcsön megihusuljon, mert a horvát nagyvállalatoknak meg van a régi bécsi érdekeltségük, s ők olcsóbb kölcsönhöz jutnak, mint a vajdaságiak és a szerbiaiak s attól félnék, hogy a külföldi kölcsön révén az ország többi részén lévő vállalatok erős versenytársaivá lennének a horvát iparnak.

Ujból meg akarják nehezíteni

a magyar műkedvelő-társaságok működését

„Tanuljanak meg szerbül és szláv előadásokat tartsanak”

A magyar színházat pótló szuboticiai műkedvelő társaságok működése elé újból nehézségeket kezdenek gördíteni. A noviszadi szerb színtársulat szuboticiai vendégszerelés alatt a magyar műkedvelő-előadásokat nem engedélyezték és így több már régebben betanult és időközben előadásra is kitűzött darab előadása a szerb színtársulat távozása után napokon torlódtott össze. Így történt, hogy a legutóbbi két héten a szokottnál több magyar műkedvelő-előadás volt Szuboticián s ez lehet annak oka, hogy a magyar műkedvelő társaságokkal szemben mindig loyális szuboticiai hatóság kezd nehézségeket gördíteni a társulatok működése elé.

Szuboticián csak olyan műkedvelő társulatok rendeznek magyar előadásokat, amelyeknek erre *külön miniszteri engedélyük van*. Ilyen különleges engedéllyel rendelkezik a Katholikus Legényegylet műkedvelő gárdája és a Műpártoló Kör is. A miniszteri engedély mellett azonban ezek a társulatok a magyar előadások jövedelméből *tekinthetetlen összeget juttatnak mindenkör valamely szláv jótékonyági vagy kultur-célra* és a rendezők mindig az első sorban vannak ott, ahol valamely szláv jótékonycélú előadás rendezéséről van szó.

Ezzel szemben például a Műpártoló Kör eddig ingyen kapta meg a színháztermet és mentesítve volt a városi jegyadó fizetése alól, hogy így minél nagyobb összeg jusson a városi színházalapra és jótékony célokra. Az eddigi gyakorlatlaltal ellentétben a kör jótékony adományának beszolgáltatása után most váratlanul 500 dinárt igényel a város

színházterem használatáért esténként és beszédte a 45 százalékos városi adót is a legutóbbi előadások után. *Ezek a költségek lehetetlenné teszik a magyar műkedvelők munkájának folytatását.*

Ezenkívül azonban más módon is járvehetnek egyesek a magyar műkedvelő társaságok munkáját nemcsak kellemetlenné, hanem lehetetlenné is tenni. Uton-utfélen »magyar propagandának« nevezik a türelmetlenek a legártatlanabb bohózat vagy operett magyar nyelven való előadását és az előadási engedélyek kérvényezésénél már egyes hatósági közegek is azzal a tanáccsal akariák a magyar műkedvelőket elhallgattatni, hogy *tanuljanak meg szerbül és rendezzenek szláv műkedvelő előadásokat*, azok engedélyezése ellen nem lesz semmi kifogás. Azok, akik ilyen módon akarják a magyar műkedvelő színjátszás ügyét elintézni, nem gondolnak arra, hogy *akkor is, amikor már mindenki fog szlávul tudni, még mindig szükség lesz a magyar színlelőadásokra*, mert senki nem követelheti a magyarságtól, hogy lemondjon anyanyelvéről és kulturájáról.

A magyar műkedvelő társaságok utjába gördített nehézségeknél az első következménye az, hogy a Műpártoló Kör által a legközelebbi napokra *hirdetett előadás elmarad*.

A szuboticiai városi hatóság eddig loyálisan kezelte ezt a kérdést is és remélhető, hogy ezután sem fog hallgatni az oktalanul türelmetlenkedők befolyására és nem fog céltalan és fölösleges elkeseredést szülő intézkedésekkel akadályokat gördíteni a magyar műkedvelő társaságok működése elé.

Aranyos völgyéből a Tisza partjaira...

Gazdasági munkát keresnek az erdélyi románok

A szentai városháza rendőrségi folyosóján különös csoport várakozik, hogy bejuthasson a kapitány szobájába, Daróceruhás, hegyvidéki emberek, asszonyok, leri az arcukról, hogy kemény harcot vívnak a kegyetlen étellel. Messziről jött emberek, akiket a nyomor kiűldözött otthonukból, az erdélyi havasok tövébe szétszórt szalmafedelees falvak közül, a kenyeret termő Alföldre. Valamennyien románok, a férfiak vállig érő hajjal, kusza bajusszal, egyik-másik tiszjőiből a berbécsnyuzókocorhelyett vékony pipaszár kandikál elő. Szőrére fordított báránybőrstívegüket és utlevelüket szolgálatkészen a kezükben tartják, hogy bent a szobában egyikkel se legyen baj. Aranyos-Torda vidékéről indultak el hosszú vándorutjukra — amint az egyikük mondja — körülbelül százan, Topényfalváról, Alsó- és Felső-Vidráról, Albák, Szkorisora községekből, mert azon a vidéken elviselhetetlen a szegénység.

Az erdélyi románok őszig akarnak a Vajdaságban maradni, hogy mint aratómunkások szerezzék meg kenyerüket, amit az Aranyos völgye mostohán megvont tőlük. Valamennyien biznak abban, hogy utjuk eredménnyel jár és el tudnak helyezkedni a bácskai és bánáti földeken, az acélos buza hazájában. Ahonnan a magyar zsellérnek ki kell vándorolni.

Éjjel a Nagyhegyen

Főtárgyalás a szuboticiai törvényszéken

Csütörtökön ítélkezett a szuboticiai törvényszéken Pavlovics István törvényszéki elnök tanácsa Tóth Péter horgosi lakos bűnyűjében, aki Szücs Ferenc társaságában 1922. év szeptember 20-án Halasi József horgosi szőlőgazdától kocsival 10—12 métermázsa szőlőt lopott. Műtán Szücs Ferenc szokásbent van, a tárgyalást Tóth Péter ellen egvedül tartották meg és elrendelték Szücs Ferenc körözését.

Tóth Péter 49 éves, gazdaember, iskolába nem járt, 7 gyermek atyja, tudni sem akar a szőlőről. »Tekintetes Főszolgabíró ur, — mondja az elnöknek, — odavoltam Szücs Ferencel paprikáért. Járásbíró ur, — változtatta most a címet, — nem vittem el egy szem szőlőt sem. Felles voltam a Glisin Gergánál a paprikatermésnél. Azt hoztam haza éjjel.«

Jellegzetes, jóízű beszédű, falusi szőlőcsész jelenik meg tanuként a bíróság előtt: Király Mihály 61 éves, »két kézi munkás«, éjjel pedig »hites hegyőr« a horgosi Nagyhegyen. A hegygazdaság választotta meg erre a hivatalra.

— Mit tud erről a lopásról?

— Este 9 és 10 óra között Tóth Péter meg Szücs Ferenc ottállottak a szőlő végében az uton. Én lehettem tőlük vagy hat lépésre. Kocsival voltak, egy ló volt befogva. Láttam, hogy szedik a szőlőt és pakolják fel a kocsira.

— Látta és nem szólt semmit?

— Nem szóltam, mert ők ketten voltak, én meg magam voltam. Egy gyümölcsfa mögött álltam, de nem ismertem meg a szőlőtolvajokat, mert sötét volt. Huszonegy »ut« szőlőt szedtek le, megrakodtak és a kocsival elmentek. Én utánuk, Tóth Péter házánaál a kocsi megállott. Így tudtam meg, hogy ő a szőlőtolvaj.

Szembesítik a csőzt Tóth Péterrel, aki megmarad tagadása mellett. A perbeszéd után Tóth Pétert a bíróság 14 napi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Szabolcska Mihály jubileuma

Erdély magyarságának ünnepe

Szabolcska Mihály temesvári református esperesnek, a nagyszerű magyar költőnek a napokban ünnepeiték papi működésén huszonöt éves és írói pályájának negyven éves jubileumát Temesváron. A jubileumi ünnepségen, amely a református templomban folyt le, részt vett a román bánsági magyarság minden vezetőembere, Temesvár egész társadalmá és a város vezetőségének képviselőiben Irinyi Sándor gazdasági tanácsos. Az ünnepséget Nagy Károly erdélyi református püspök beszéde vezette be, mely után a református egyházközség diszkyűlést tartott, melyen elsőnek Szunyogh András táblabíró köszöntötte a jubiláns főpapot. A temesvári református nőegylet szeretete jeléül remekbe hímzett palástot és papi főveget, továbbé ezüst babékoszorút adtak át Szabolcska Mihálynak, aki meghatottan mondott köszönetet az ünnepséért.

Szabolcska beszéde után Ferch Mátyás a katolikus klérus, Singer Jakab főrabbi az izraelita hitközség, Fülöpp Béla a Magyar Párt nevében mondtak üdvözlő beszédeket. A Magyar Párt nevében Oszti Andor főtitkár a diszkyűlés után pár lelkes szó kíséretében virágbokrétát nyújtott át Szabolcska Mihálynak.

Május hó 11-én lesznek a francia választások

Manoury belügyminiszter lemond

Párisból jelentik: A kormány a csütörtöki minisztertanácson, rövid vita után megállapította a választások időpontját. Az új választásokat, a kormány határozata értelmében, május 11-én tartják meg.

A lapok azt írják, hogy Manoury belügyminiszter, aki a tegnapi minisztertanácson nem jelent meg, valóra váltja a régi szándékát és a legközelebbi napokban lemond.

Megegyeztek

a görög monarchisták és republikánusok

Görögország köztársaság lesz, de II. György tovább használhatja a királyi címet

Athénből jelentik: Papanasztasziosz miniszterelnök néhány nap óta nagyfontosságú tárgyalásokat folytatott a royalista pártok vezetőivel az államforma kérdéséről és Görögország belső konszolidációjának helyreállításáról. A tanácskozások a két ellenséges párt közt megegyezéssel végződtek. Az athéni lapok közlése szerint a megegyezés főbb szövege a következő:

György király önként lemond a trónról, azonban jogában áll a királyi címet élethosszig viselni és eddigi civilisztájának négy öldrészt kapja továbbra is fizetésül a görög államtól. A koronabirtokok továbbra is rendelkezésre állnak, kivéve a Tatoi-palotát, amely az állam tulajdonába megy át.

A Görögország belső békéjének helyreállítására kötött megegyezés szerint a kormány általános amnesztiát ad a politikai foglyoknak, az elbocsátott tiszteket és hivatalnokokat visszahelyezik állásukba. A nemzetgyűlés proklamálja a köztársaságot, amely határozatot népszavazás ratifikálja. A köztársaság elnökévé Zaimiszt választják meg. Szenátust létesítenek a parlament mellett, ahol a

monarchisták két ötöd arányban nyernek képviselőket. A parlamenti választásokat egy új, semleges politikusokból álló kabinet vezetné.

Metaxas tábornok, a konstantinista (reakciós monarchista) párt vezetője és a kamarilla nem hajlandó a megegyezést elismerni. A párt arra akarja rábíri György királyt, hogy a lemondást tegadja meg.

A dobrovoljacok megakadályozták a novisadi házhelyek szétoztását

Házhelyekre is telepít az agrárreform miniszterium

Noviszadról jelentik: Noviszad város tanácsa a múlt évben a Pirost ut mentén százhuszonkilenc hold földet osztott szét a város szegényebb lakosai között házépítés céljára, földhidas parcelláknak kétszáz dinárért. A földet a tanács nemzetiségre való tekintet nélkül osztotta szét a jelentkezők között, akiknek nagy része már le is fizette a föld megváltási árát. Mielőtt azonban az új tulajdonosok átvehették volna a házhelyeket, az agrárreform-miniszterium, amely időközben tudomást szerzett a földosztásról, lefoglalta a földterületeket agrárreform céljára és rövidesen dobrovoljacokat telepített oda.

Noviszad város tanácsa a jogtalan telepítés ellen tiltakozott és az agrárreform-miniszteriumtól a föld feloldását kérte.

Ezzel egyidejűleg eljárta a miniszteriumban Gyogyevics Mita képviselő is, akinek közbenjárására az agrárreform-miniszterium ötvenöt hold földet feloldott az agrárreform alól. A feloldott földet most már negyeholdas parcellákban akarta szétoztani a város a régi tulajdonosok között. Amikor azonban a bizottság Jákics Jován helyettes-polgármester vezetésével a helyszínrre, hogy a földet átadja, a dobrovoljacok oly fenyegető magatartást tanúsítottak, hogy a bizottság jobbnak látta minden földosztás nélkül visszatérni.

A városi tanács most a belügyminiszteriumhoz fordul segítségért, hogy a dobrovoljacok ellenkezés nélkül hagyják el a feloldott földterületet.

A lemészárolt falu

A dzsemjet interpellációja a délszerbiai vérengzésekről A parlament ülése

Beogradból jelentik: A parlament csütörtöki ülésén, napirend előtt Lázics Voja (földmivespárti) kérdést intézett a parlamenti elnökhöz, hogy miért nem folytatja működését a dalmáciai agrárviszonyok rendezésére kiküldött bizottság. Jovanovics Ljuba elnök kijelentette, hogy nem tudja az okát, miért szünetel a bizottság működése.

Lázics: A nép elvárja a parlamenttől, hogy az a nép javát szolgálja.

Gyogyevics Mita gúnyosan közbeikt: A nép megkapta a robotmunkát és az ötszáz százalékos adópótlékot!

Lázics követeli, hogy a parlament elnöksége haladéktalanul intézkedjék a bizottság összehívására nézve.

Ezután rátértek a napirendre. Vuics Demeter (földmivespárti) az amerikai kivándorlásról interpellál. Vuics beszédeben ismerteti a délamerikai kivándorlók elviselhetetlen helyzetét és kijelentette, hogy a szerencsétlen emberek Amerikában valóságos rabszolgákká válnak. A kormány semmit sem tesz a délszerbiai kivándorlás megakadályozására. A kivándorlási ügyeket a zagrebi kivándorlási főbizottság intézte, ahol azonban oly sok visszaélés történt, hogy végül a kivándorlási ügyek elintézését nagyrésztben a szociálpolitikai miniszterium kivándorlási osztályának kellett átvennie. Rámutat arra, hogy a kivándorlókat ügyük elintézésére alkalmával csaknem minden esetben megszarolták. Pelsorolja több beogradi ügyvéd nevét, akik a zsarolásokban résztvettek.

Jovanovics elnök Vuics beszé-

dét félbeszakítja és az ülés folytatását délutánra tűzi ki.

A délutáni ülés

A délutáni ülésen Vuics Demeter folytatja beszédét. Kijelenti, hogy a szociálpolitikai miniszterium nem törődik a visszaélések kiderítésével. A kormány az országban tizenhat külföldi hajós társaságnak adott engedélyt ügynökség felállítására.

— Ugy látszik — mondja — hogy a kormány az egész országot Amerikába akarja kivándoroltatni.

Javasolja, hogy a zagrebi kivándorlási bizottság működésének ellenőrzésére bizottságot küldjenek ki.

Peles Dusan szociálpolitikai miniszter válaszol Vuics beszédére. Helyesli az interpelláló óhaját és kijelenti, hogy a kormány kötelessége a visszavándorlás elősegítése. A nagyszámu kivándorlást a miniszter Amerika meggazdagodásával magyarázza. Azután a zagrebi kivándorlási bizottság működéséről beszél és kijelenti, hogy nem tartja szükségesnek a bizottság kiküldését.

Skulj klerikális rövid beszéde és Peles szociálpolitikai miniszter ismételt felszólalása után a nemzetgyűlés napirendre tér az interpelláció fölött.

A dzsemjet a délszerbiai gyilkosságokról

Este háromnegyed 9 órakor Ferat Draga bég, a dzsemjet elnöke emelkedik szólásra és megindokolja interpellációját a délszerbiai törökmészárlások ügyében. Beszédét a radikálisok nyugodtan hallgatják, a demokraták

azonban éles közbeszólásokkal zavarják.

Gyilkos! Rabló! — hangzik a szónok felé a demokraták oldaláról.

Ferat bég visszautasítja azt a vádat, mintha ő a rablóbandákkal összeköttetésben állna. Rámutat azonban arra, hogy sok rendes embert maguk a hatóságok kergettek bitangságba. Elmondja Azem Bejta híres rablóvezér esetét, aki az 1912—13-as háboruban a szerbek oldalán harcolt. Azem Bejta tisztességes paraszt volt falujában, amikor az osztrák csendőrök a világháború alatt két fivérért meggyilkolták. Ekkor ő az erdőbe menekült és rövid idő alatt hét osztrák csendőrt ölt meg. Állandóan harcolt a megszálló csapatok ellen és mintegy 400 főnyi szabadcsapatával nagy sikerrel nyugtalanította a visszavonuló ellenséges sereget.

Egy alkalommal egy egész ezreddel keveredett harcba és az ezrednek majdnem teljes municióraktárát és kasszáját elzsákmányolta. A támadást a híres Pejanac Koszta komitavezérrel hajtottá végre, akinek átadta a zsákmányolt municiót, míg a kassa tartalmát megtartotta. Az antantcsapatok parancsnokaival jó viszonyban volt, amiről több háborus fénykép is tanuskodik, amelyek antantcsapatok parancsnokaival ábrázolják együtt. A háború után az osztrák ezred kifosztása miatt üldözni kezdték és ezért nem tért vissza a lakosság közé, hanem az erdőben él szabadcsapatával.

Egy falu kiirtása

Ezután elmondja Tresucsi község egész lakosságának a csendőrök által 1920-ban történt kiirtását. 1920-ban — mondja — egy csendőrt rendelték a községbe szolgálattételre, aki a lakossággal a legjobb viszonyban volt, amíg egy éjjel egy albán házában meggyilkolva találták. A gyilkosság hírére a község egész lakossága elmenekült. Másnap megérkezett a járási főnök, aki a csendőrökkel visszacsalogatta a népet a faluba. Mikor a lakosság visszatért, azt követelték tőlük, hogy adják ki a gyilkost és miután ennek a felszólításnak nem tudtak eleget tenni, a csendőrök a falu apraját-nagyját lemészárolták. Követeli, hogy a kormány indítsa meg a legszigorúbb vizsgálatot e régi tömeggyilkosság ügyében és a bűnösöket büntessék meg. Beszédét a következőképpen fejezi be:

— Ami azokat a koncessziókat illeti, amelyekért a kormányt támogatjuk, meg kell jegyeznem, hogy ma az egyik, holnap a másik kormányt támogatjuk. (Derültség az ellenzéken, taps a dzsemjet soraiban.)

Vuics belügyminiszter azonnal válaszol az interpellációra és ismerteti a kormánynak a délszerbiai rablóbandákkal szemben elfoglalt álláspontját.

Kijelenti a belügyminiszter, hogy a kormány mindent megtesz, hogy Délszerbiában a rablóbandák kérdését elintézzék és ez az akciója a lehetőségnek megfelelően kielégítő eredménnyel is járt. A harcokban nagyon sok rabló elesett, sokat elfogtak közülük és igen sokan megadják magukat a hatóságoknak. Ami a felhozott konkrét esetet illeti, elhárít magáról minden felelősséget, tekintettel azokra az intézkedésekre, amelyeket a kormány és az előbbi kormányok is a bűnösök ki-nyomozására megtettek.

Vakulj magyar!

A kivándorlási irodák naggyüzeme

A kivándorlási ügynökök lelketlen agitációja — mit már több ízben tettünk szóvá — a Tisza-vidéki magyarság között szedi a legtöbb áldozatot. A földéhes, földnélküli Senta-vidéki magyarok, akiket a kormány egyoldalú agrárpolitikája ugyszólván rákényszerít a tengerentúli utra, nap-nap után nagyobb tömegben jelentkeznek a kivándorlási expoziturnál, hogy megérdeklődjék az Amerikába való áthajózás körülményeit. Nagyon természetes, hogy a Tisza-vidéki emberhus-kereskedők füt-fát ígérnek a szerencsétlen embereknek, mert nekik mindennél fontosabb az, hogy leszállítsák megbízóiknak a kívánt emberkontingenst. Az utóbbi időben, hogy gusztust csináljanak a kivándorlásra, az élelmes ügynökségek expedíciót szerveztek — egy orvosból és fényképészekből — akik a már megdolgozott vidékekre kiutaznak és az ügynökség megbízásából ott helyben elintézik a kivándorlásra jelentkezők okmányait. Az orvos bizonyítványt állít ki — a fényképészek pedig az okmányra rögtön megcsinálják a fényképet — mind ezt tíz dinárért: hadd vakuljon a szerencsétlen magyar! Egy ilyen furcsa expedíció, melynek tagja volt Méri Sándor dr. szentai orvos és egy fényképész, pénteken Bogarás tanyára rándult ki, ahol hatvanan jelentkeztek kivándorlásra. Az ügynökség ezt a hatvan bogarasi magyart *Brazília*-ba szállítja ki, ahol formálisan eladja őket a munkaerőhiányban szenvedő farmereknek, akik valószínűleg bőven ledolgoztatják majd velük azt a pár dinárt, amit a kivándorlási irodák itt »ajándékoznak« nekik — fényképre és orvosi bizonyítványra nemes nagylelkűséggel. És a megtévesztett éhes magyaroknak csak nem nyílik fel a szemük...

A szentai kivándorlási ügynökség egyébként a Tisza-mentén mozgó expozitúrát tart fenn, amely állandó agitációval igyekszik összehozni a magyar földmunkásokat.

Vasuti örök

és pincérlányok

tolvajbandáját leplezték le Suboticán

Ellopták a Mignon-vendéglő berendezését

A szuboticei rendőrség néhány nappal ezelőtt leplezett le egy veszedelmes vasuti tolvajbandát, amelynek két tagja Cérnai Dezső és Mészáros Kálmán még szökésben van és a legerélyesebb nyomozás ellenére sem sikerült rejtekhelyüket felkutatni. Ezt a nyomozást még be sem tudta fejezni a rendőrség és már is egy újabb vasuti tolvajbanda működéséről szerzett tudomást, a melynek tagjait sikerült is letartóztatni.

A napokban ugyanis névtelen levelet kapott a rendőrség, amelyben a levélíró közli, hogy a szuboticei vasutállomáson újabb vagonfosztogatások történtek és a lopott holmik egy része Tendler Erzsébet, a szuboticei Zora vendéglő kaszírójának lakásán van felhalmozva. A rendőrség a levél alapján megindította a nyomozást. Hétfőn este előállította a kaszírót, aki tagadja ugyan, hogy tudomása lenne a vagonfosztogatásokról, azonban a lakásán megtartott házkutatás alkalmával nagyobb mennyiségű vásznat, cipőt és különböző értékes ruhaneveléket találtak. A megtalált holmik eredetéről Tendler Erzsébet azt vallotta, hogy azokat Mirenkó Iván és Mirenkó Sándor vasuti örök vitték hozzá megörzés végett. A rendőrség a további nyomozás fo-

lyamán letartóztatta a két vasuti örök, akik beismerték, hogy több vagon feltörték és az ellopott áruk egy részét eladták, nagyrészt pedig Tendler Erzsébetnél és Szalai Teréznel, a Tri Sesira egyik pincérlányjánál rejtették el, akik a lopott árukra vevőt is kerestek. A vasuti örök bevallották, hogy azt a vagon is felfeszítették, amelyben az

ujjonnan megnyílt Mignon vendéglő-berendezését szállították. A szállítmány legnagyobb részét eladták. A lopott holmikért kapott pénzt Tendler Erzsébet és Szalai Teréz társaságában elpezsztették. A rendőrség szerdán letartóztatta Szalai Teréz pincérlányt is és a négytagú vasuti tolvajbandát csütörtökön átadta a szuboticei ügyészségnek.

A magyar fajvédők rohama a valorizációs javaslat ellen

Zsitvay Tibor lett a magyar nemzetgyűlés alelnöke

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés csütörtöki ülésén megejtették a parlament alelnökének választását. A leadott szavazatok többségét — 77-et — Zsitvay Tibor kapta, akit az elnök a nemzetgyűlés megválasztott alelnökének jelentett ki. Utána folytatták a valorizációs javaslat vitáját, amelyben elsőnek Lendvai-Lehner fajvédő szólalt föl. Támadta a kormányt és Kállay volt pénzügyminisztert, aki szerinte felelős azért, hogy a magyar korona katasztrófálisan leromlott. A világért se akarja — mondotta — Kállay egyéni integritását sérteni, csak arra utal, hogy soha még rablógylókat fel nem mentettek azért, mert a nyakkendője szépen volt megkötve. (Zajos ellentmondások a jobboldalon.)

Varsányi Gábor: Ezt is a ceglédi borbiel mondta, Pista?

Lendvai-Lehner: Ezután rátért a külpolitikai kérdésekre, lezsidózva Strakosch népszövetségi delegátust, — akit rövidesen »Csehországból elszármazott délatrikai zsidó bankárnak« nevezett, — Pospisil csehszlo-

vák delegátussal együtt, akinek neve bizonyos kihagyásokkal — jegyezte meg az ébredőképviselő — nagy klasszicitással egészíti ki a csehszlovák köztársaság elnökének nevét. A durva és izléstelen megjegyzésért az elnök Lendvai-Lehner rendreutasította.

Utána Ulain szólalt föl. Támadta a kormány pénzügyi politikáját és statisztikát olvasott föl arról, hogy a kormány mikor és mennyi hitelt adott a nagybankoknak. A múlt évben — mondotta — az ország bankjegydíjmentességének 52 százalékát juttatta a kormány a bankoknak, holott Ausztriában ez a százalék 11. Csehszlovákiában 20, Franciaországban pedig 19. Ez az oka annak, hogy a korona leromlott. Az ország 250 milliárdot vesztett azzal, hogy a valorizációt nem négy hónappal ezelőtt hajtották végre.

Reizinger szocialista beszédében a kormány pénzügyi politikáját bírálta.

Utána Györki szocialista személyes kérdésben mondott beszédet. Az ülés nyolc órakor ért véget.

A libazsiros médium

Írta: Diószeghy Tibor

IV.

Schrenck-Notzing tanulmánya bevezetésében közli azt a levelet, amelyben felhívták figyelmét az előtte addig ismeretlen László Lászlóra. A levél írója, Tordai, így mutatta be a szellemek kiválasztottját, az immatériális lények bizalmasát, a tulvilág budapesti meghatalmazottját Schrenck-Notzingnak: »László foglalkozására nézve elektrotechnikus. Szomorú családi viszonyai miatt örömtelen és boldogtalan gyermekkorra, meglehetősen nyugtalan életbe sodorta. Önként beállt a lengyel légőbe és a világháború alatt frontszolgálatot teljesített; gázmérgezést kapott, idegcsökkent szerzett és többször megsebesült. A háború után rossz társaságba keveredett. Egyszer belőréses lopás miatt gyűlt meg a baja a hatóságokkal, ezt állítólag más személy szuggesztívójának hatása alatt követte volna el. Könnyen felizgatódik, rossz idegei miatt kétszer kísérelt meg öngyilkosságot, másodszer egy leány társaságában. Több kihágás miatt a bírósággal is konfliktusba keveredett.« Ez a curriculum vitae elég kimerítő ahhoz, hogy gondolkodóba ejtsen afelől mindenkit: miért éppen ilyen nem-is-kétes existencia tolmácsolására bízzák üzeneteiket a másvilág lakói; de aki László Lászlóról tanulmányt ír, annak nem szabadna — mint Schrenck-Notzing teszi — ilyen kevés adattal beérni róla, hanem legalább is be kellett volna szereznie főként az öngyilkosságaira vonatkozó bűnügyi aktákat és újságcikkeket, amelyek részletes felvilágosításokkal szolgálják László előéletéről.

László a háború alatt fölsedült ifjúság tipikus képviselője; bajusza még ki sem űtközött, amikor fegyvert nyomtak kezébe és felvilágosították arról, hogy az ötödik parancs, a »ne ölj,« ideiglenesen fel van függesztve s helyette a napiparancs érvényes, amely imperative előírja: »ölj!« A kamasz, akit szépen-

gen kapott állást, szolgálati revolverével agyonlőtte magát. Kevéssel utóbb Pál Mihály vett be morfiumpot. Rövid idő múlva Büchler György és Kemény László lettek öngyilkosok, majd Horvát Ferenc lőtte magát agyon 1921 áprilisában a Wesselényi-uca és Almásy-tér sarkán lévő vendéglőben. Mielőtt elkövette volna tettét, levelet írt Vanczák Jánosnak, a Népszava szerkesztőjének. A hatodik Kertner Frigyes, szüleinek István-ut 52. szám alatti lakásán lett öngyilkos 1921 május 18-ikán. Mindnyájan meghaltak. László László ellenben, aki pár nap múlva mellbelőtte magát, fölépült.

Az öngyilkosok hátrahagyott üzeneteikben azzal okolták meg elhatározásukat, hogy amikor kiléptek a különítményből, a segédtsízt — aki félt, hogy árulók lesznek — becsületszavukat vette, hogy végeznek magukkal; ettől kezdve a különítmény nyomozói állandó megfigyelés alatt tartották őket és sarkalták az öngyilkosságra. Az öngyilkosságok ügyében megindult rendőri nyomozás nem adott hitelt ennek a magyarázatnak; azt concedálta, hogy a szerencsétlen fiatal emberek csakugyan tartottak attól, — okkal, ok nélkül, nem tartozik ide — hogy boszút fognak rajtuk állni, de a sorozatos öngyilkosságok tulajdonképpeni okát nem ebben látta, hanem abban, hogy László László, aki dildandóan hipnotizálta barátait, besuggerálta nekik, hogy halálukkal kell vezekelniük elkövetett bűneikért. László, aki ellen emiatt eljárást is indítottak, felgyógyulása után azt vallotta, hogy azért lett öngyilkos, mert egyik szeanszon a szellem követelte tőle, áldozza föl magát és legyen öngyilkos. Bemutatta kihallgatása alkalmával Horvát Ferenc hozzá intézett bucsulevelét is, amely így hangzik: »Mire e levelem megkapod, nem vagyok az élők sorában. Minden év május elsején tartás szeanszokat. Eljövök, ha van tulvilági élet.«

A budapesti Világ 1921 december 3-iki számában a következőket írta a László-féle öngyilkosok klubjáról: »A klub tagjai 19—22 éves fiatal emberek voltak, akik a rendszinálás első napjaiban tevékeny működést fejtettek ki a Balatonvidéken. Uricsaládok gyermekei voltak, érettségizett, tanult fiúk, akik kevés kivétellel az egyetemre jártak. Amikor följöttek Budapestre, a régi, szoros barátságot továbbra is fenn akarták tartani és ezért asztaltársaságot alakítottak egy Aréna-uti kávéházban. Ott jöttek össze, elbeszéltek egymás bajait, fájdalmaikat, izgalmait és ezek megszüntetésére elhatározták, hogy a spiritizmussal fognak próbálkozni, amelynek misztikuma valószínűleg le fogja csillapítani megzavart idegeiket. A spiritizma szeanszokat egy hónapos szobában tartották meg, és azokon csakis az öngyilkosok klubjának tagjai jelenhettek meg. Rendszerint olyan személyeket idéztek meg, amelyeket a társaság tagjai azelőtt személyesen ismertek és ezek a szellemek vádakkal telt üzeneteket küldtek a spiritizma társaság tagjainak. Ezeket a szeanszokat tulzásba vitték, naponta két-három összejövetelt is tartottak, amelyek a fiatal emberek amugy is megviselt idegzetét teljesen kimerítették. A titokzatos tulvilági szellemek öngyilkosságra buzdították a klub tagjait, akik valami rendkívüli szuggesztív hatása alatt vettek fegyvert kezükbe, hogy a tulvilági élet misztériumában vigasztalódjanak meg és meneküljenek meg bűneiktől.« A Világ-nak ez a cikke, amely részletes tudósítással szolgál folytatása a sorozatos öngyilkosságok körülményeiről, László második öngyilkossági kísérlete alkalmából íródott; a későbbi libazsiros médium ugyanis 1921 november 30-ikán Knischi Emilia nevű menyasszonyával közös elhatározásból a halálba akart menekülni. Fölépítése után letartóztatták és amikor kiszabadult, újságírók elvették Tordai Vilmoshoz kipróbáltatni médiumi képességeit; így került összeköttetésbe a hivatalos spiritistákkal. Ekkor — mondani sem kell talán — még hitt az okkultizmusban, hiszen hitét kétszer is megpecsételte mellébe röppent revolvergolyókkal.

hangzó frázisokkal szentesített gyilkosságok elkövetésére nagykorúsítottak, esztendőik során beleszokott a háborus életmódba, harcolt, kegyetlenkedett, rekvirát és, minthogy mást nem próbált, el sem tudta képzelni, hogy egyéb életforma is lehetséges. A háboru befejezése után ez a generáció részben elhelyezkedés nélkül maradt, részben meg sem kísérelte polgári állást szerezni magának; elszokott a rendszeres munkától, vagy nem is tanult még bele: a megélhetést szemükben a zsold jelképezte a háboru alatt, s a legtermészetesebbnek tartották, hogy ez a helyzet később se változzék. Közülük kerültek ki a háboru befejezése után a titkos fegyveres alakulatok, kommunista-szervezetek, nacionalista-különítmények zsoldosai, s László csak abban különbözött a többi civil-állományba helyezett, de legkevésbé sem civilizált, hivatalos felelőtlen-elemtől, — vagy éppen abban hasonlított legjobban hozzájuk — hogy kiszolgálta a legellentétebb irányzatokat. A proletárdiktatura alatt a budapesti első vörös gyalogezredben teljesített szolgálatot, a kommun bukása után pedig hat bajtársával — Kertner Frigyesel, Pál Mihállyal, Kemény Lászlóval, Márkus Lajossal, Büchler Györggyel és Horvát Ferencel — együtt leutazott Siófokra és jelentkezett különítményes közlegénynek. A hét fiatal ember több, mint egy esztendőig szolgált a különítményben, azután együtt szereltek le. Kertner Frigyes, aki elbocsátás iránti kérésüket a parancsnoknak előadta, arra hivatkozott, hogy ő és társai félnek, az utóbbi időben elkövetett bűneik miatt reájuk váró megtorlástól. Leszerelésük után spiritizma-hört alakítottak László vezetésével és megkezdtek rejtélyes szeanszokat, amelyekben egyre kevesebben és kevesebben vettek részt. 1921 február 11-ikén Márkus Lajos, aki a rendőrsé-

Kloroformos rablótámadás egy budapesti ékszerüzletben

A rabló három briliánsgyűrűvel
elmeneült

Budapestről jelentik: Csütörtök délelőtt tizenegy óra tájban vakmerő rablótámadás történt egy Lehel-uccai ékszerüzletben. *Safir* Jenő ékszerészüzletébe beállított egy 30—35 év körüli jól öltözött szürke prém-bundás fiatalember és kérte az ékszerészt, hogy briliánsgyűrűket mutasson neki, mert vásárolni akar. Az ékszerész mitsem sejtve elő is vett több értékes gyűrűt, megmutogatta az állítólagos vevőnek, aki a gyűrűk közül a három legértékesebbet mindegy próbaképpen felhuzta ujjára, majd hirtelen zsebéből kamforral itatott vattát rántott ki és azt az ékszerész orrához nyomta.

Az ékszerész, aki egyedül tartózkodott üzletében, nem vesztette el mindjárt az első pillanatban eszméletét, hanem dulakodni kezdett a vakmerő rablóval. Közben segítségért kiabált. Kiáltozásaira figyelmelek lettek a szomszéd üzletbeliek, úgy, hogy az ékszerüzletnek csak az utolsó pillanatban sikerült az ujján maradt három gyűrűvel elmenekülnie.

Amikor a szomszédok berohantak *Safir* Jenő üzletébe, a dulakodás és a segélykiáltások zajára, akkor a vakmerő támadó már nem volt ott, az ékszerész pedig eszméletlenül hevert az üzlet padlóján.

A sztarakanizsai polgármester elhagyja állását

Az új tartományi beosztás folytán
Sztarakanizsát elveszti város jellegét

Mint Sztarakanizsáról jelentik, az ottani polgármester, Pánics Antal távoznai készül és állítólag már tárgyalásokat folytat olyan irányban, hogy visszakerüljön a vasutigazgatóságba, ahol a jogügyi osztály főnöke volt. Távozásának hírével azzal hozzák összefüggésbe, hogy az új tartományi beosztás következtében Sztarakanizsa elveszti városjellegét és ezért a város egész tisztviselői kara bizonytalannak látja elhelyezkedését.

A sztarakanizsai városi tisztviselők közül aki csak teheti, más állás felé orientálódik, mert nem akarja magát kitenni annak, hogy hirtelen elbocsássák. Sőreghi János számvevő nyugdíjazása például azért késett, mert sokáig tartott, míg utódot találtak a helyére. A számvevői állás betöltésére végül Stanics Gergely, a Sztarakanizsai Szerbbank igazgatója vállalkozott. Szávicz adóügyi nyilvántartó adóügyi tanácsnokká léptették elő.

Az ökörnek nem szerencse kell, hanem szalma

Sajtópör *Bangha páter* egy megjegyzése miatt

Budapestről jelentik: A múlt év májusában *Bangha páter Magyar-óvárott* járt, ahol sajtógyűléseket tartott. Budapestre visszautaztában, mikor a páter a vonatra szállt, *ij. Zeiler Béla* nevű fiatalember, aki a kupében egy hölgynek udvarolt, hangosan megjegyezte:

— *Nem lesz szerencsém, mert pappal találkoztam.*

Bangha páter, aki hallotta a megjegyzést, odament a fiatalemberhez és hangosan a fülébe mondta:

— *Fiatalember! Az ökörnek nem szerencse kell, hanem szalma.*

Az esetnek híre futott és *Papp*

Gyula kegyesrendi tanár a Magyar-óvárott megjelenő *Nyugati Hírlap*-ban a múlt év júliusában cikket írt róla. *»Bangha páter és az ökör»* címen. A cikk indignálódva, de meglehetősen *gunyos formában aposztrofálta ij. Zeiler Bélát*, aki a cikk miatt sajtópert indított a paptanárral ellen.

A győri törvényszék csütörtökön tárgyalta az ügyet. A vádlott azzal védekezett, hogy *jogos felháborodásában* írta a cikket, mert a *papság tekintélyének megsértését látta Zeilernek Banghára tett megjegyzésében.*

A bizonyítási eljárás és a perbeszéd elmondása után a bíróság meghozta ítéletét, amelyben *Papp Gyulát felmentette.* A főmagánvádló felebbezett.

Felmentették

a boncolókéssel szurkáló
szigetvári orvost

Áldozatát két hónapra ítélte
a kaposvári törvényszék

Kaposvárról jelentik: A kaposvári törvényszék szerdán tárgyalta *Huszár Csaba* dr. szigetvári orvos bűnperét, aki 1923 augusztus 8-ikára virradó éjszakán boncolókéssel *melibe szurta Friedmann Ernő földbirtokost az uccán.* Friedmann ellen, aki súlyos sebései hosszas betegeskedés után felépült, valamint *Tabak Ernő* orvos ellen, akik a szurkálás után bottal összeverték *Huszárt*, súlyos testi sérítés vétsége miatt emelt vádat az ügyészség, míg *Huszár Csaba* ellen szándékos emberölés büntette miatt emeltek vádat.

Boda Géza törvényszéki bíró elsőnek *Huszár Csabát* hallgatta ki, aki ugy adta elő az esetet, hogy az emlékezetes éjszakán az *Olvasó Körből* távozva, hangosan énekelte az uccán az *Erger-Bergert* és még annál erősebb antiszemita dalokat. Egyszer csak elébe került két alak, akik rátámadtak, bottal agyba-főbe verték őt. Ekkor *nadrágzsebéből előrántotta boncolókéssel* és egyik támadóját, akiről csak később tudta meg, hogy *Friedmann Ernőnek* hívják, *melibe szurta.*

Friedmann Ernő azt vallotta, hogy *Huszár Csaba*, aki részeg volt, elgáncsolta őt az uccán. Amikor ez ellen tiltakozott, *Huszár* szó nélkül megszurta. Beismerte, hogy *a szurás után barátjával együtt megverték támadójukat.*

Tabak Antal szigorú orvos, aki *Friedmannal* együtt megverte a szurkálás után *Huszárt*, hasonló módon adta elő a történeteket. Kihallgatása során az elnök megkérdezte tőle, hogyan lehetséges, hogy *keresztény letére a zsidókkal szolidáris?* *Tabak* azt válaszolta, hogy zsidó barátaival együtt harcolt a fronton és semmi oka sincs arra, hogy megszakítsa velük a barátságot.

Kring Miklós ügyész vádbeszédében kifejtette, hogy *nem szükséges az ügynek nagyobb jelentőséget tulajdonítani.* *Huszár Csaba* az éjszakai órákban azzal szórakoztatta a lakosságot — mondotta az ügyész — hogy énekelte az *Erger-Bergert.* *Ezzel akarta felbreszteni letargiájából a keresztény társadalmat.* Az bizonyos, hogy a zsidókat felbreszette vele. *Friedmann Ernőben* és *Tabak Antalban* meg volt a támadási szándék dr. *Huszár Csabával* szemben, mert botokkal mentek eléje. Egy időben támadtak a szembenálló ellenfelek. *A tulajdonképpeni provokáló fél, Huszár Csaba volt,* akinek mint intelligens embernek nem lett volna szabad tőrrel a zsebében járni és énekelni a provokáló nótát. *Huszár* nem védekezhet tehát jogos önvédelemmel. *Friedmann* és *Tabak* sem védekezhetnek jogos védelemmel. Fentartja *Huszár Csabával* szemben a szándékos emberölés büntette kísérletének a vádját. Olyan eszközzel követte el tetteit, amely a csontok közti izmok átvágására szolgál, *meg is mondta előre, hogy ezt a kést használni fogja.* Nyilvánvaló, hogy életét akarta kiolta-

ni *Friedmann Ernőnek.* A másik két vádlott ellen fentartja a súlyos testi sérítés vádját.

Huszár Csaba védője kijelentette, hogy védené esete a jogos védelem iskolapéldája. *Az Erger-Bergert nem Huszár, hanem Friedmann énekelte,* — mondotta nagy derűség közben.

A bíróság háromnegyed órai tanácskozás után hirdette ki ítéletét, amely szerint bűnösnek mondja ki *Friedmann Ernőt* és *Tabak Antalt* súlyos testi sérítés vétségében és ezért *Friedmann Ernőt* kéthónapi, *Tabak Antalt* pedig háromhónapi fegyházra ítélte. A törvényszék dr. *Huszár Csaba* vádlottat a *szándékos emberölés büntetettének vádja alól jogos védelem okából felmentti.*

Az ügyészség felebbezést jelentett be *Huszár* felmentése ellen és a másik két vádlott büntetésének súlyosbitása érdekében. *Friedmann* és *Tabak* védője is felebbezést jelentett be.

Két évi fegyházra ítélték egy nyugalmazott tengerészkapitányt

Egy katonai információs iroda üzelmel

Novisadról jelentik: *Ognyanovics Milán* a háború előtt a volt osztrák-magyar tengerésznél mint első osztályú tengerészkapitány szolgált. Amikor 1914-ben a háború kitört, belépett a szerb hadseregbe és a szerb tengerésznél teljesített szolgálatot, első osztályú kapitányi rangban. Ebben a minőségében résztvett a háborúban. Ő volt az, aki akkor, amidőn az osztrák-magyar monitorok Beogradot bombázták, a Dunában az aknákat elhelyezte és egy osztrák-magyar monitor felrobbantott. A háborút teljesen végig küzdötte és számos kitüntetést szerzett.

A háború után nyugállományba vonult, kilépett az állami szolgálatból és katonai információs irodát nyitott. Mint volt dobvoljac, leginkább a dobvoljacok ügyeivel foglalkozott. *Stankovics Ljubica*, szremszki-karlováci lakosnő részére, a háborúban elesett fia után kieszközött egy dobvoljac-parcellát. Amikor a parcella megvolt, azt — a tulajdonosné megkérdezése, beleegyezése és tudta nélkül — *Brzah Vladislav*nak 12.000 dinárért bérbe adta és a pénzt megtartotta.

Trifunovics Persida noviszadi lakos fia részére *Temerinben* szintén kieszközött egy dobvoljac parcellát, azt *Temerinben Kalmár Testvéreknek* 10.000 dinárért kiadta és a pénzt szintén megtartotta. *Babics Ljubica*tól 1000 dinárt kapott közbenjárásért. Ezt az összeget keveselte, az asszonyt felhívatta a rendőrségre és ott *Vuics Száva*, ismerős rendőrhivatalnok által az 1000 dinárt 3000-re emeltette fel.

A noviszadi törvényszék csütörtökön itékezett ebben az ügyben. *Lemaics* dr. államügyész *Ognyanovics* vádlottat csalás és zsarolás büntetében, *Vuics Szávát* zsarolás vétségében kérte bűnösnek kimondani.

A törvényszék *Ognyanovicsot* bűnösnek mondotta ki két rendbeli csalásban és két évi fegyházra ítélte. A zsarolás vádja alól felmentette úgy őt, mint *Vuics Szávót.*

ÖT ÉV MULTÁN

Írták: *Buzá Barna, Dénes Lajos, Fényes László, Nagy Vince, Rupert Rezső, Supka Géza, Szász Zoltán, Vámbéry Rusztem.*

Szenzációs kötet megjelent és 50— dinárért megrendelhető a „Karir” könyvkiadónál Suboticán

Moravetz zeneműkereskedés

Timisoara (Temesvár, Románia)

Világvárosi nívóju szaküzlet. Bármilyen zeneműre van szüksége, kérje egy lapon, gyorsan pontosan és a legolcsóbban kapja tőlünk. Jegyzékek ingyen. 989

HIREK

— *Budanovics apostoli adminisztrátor* bérmautia. *Budanovics Lajos* apostoli adminisztrátor májusban bérmautra indul a Tisza-menti községekbe. A bérmaut a következő sorrendben történik: május 18—19 Sztarakanizsa és Oromhegy, 20-án Adorján, 25-én Szentá Belváros, 26-án Szentá Alsóváros és munkás-telep, 27-én Szentá Felsőhegy, 28-án Szentá Tornyospuszta és Kevi, június 1-én Sztaribecsej Belváros, június 2-án Sztaribecsej Alsóváros, 3-án Petrovoszelő, 4-én Mohol, 5-én Ada.

— *Bizalmat szavaztak a Theuniskormány*nak. Brüsszelből jelentik: A kamara 92 szavazattal 69 ellen bizalmat szavazott az új Theuniskormány

— *A konstantinápolyi követszék* áthelyezik székhelyüket Angorába. *Konstantinápolyból* jelentik: *Kemal pasa* tovább folytatja a török történelmi tradíciók likvidálását. Csütörtökön felszólítást intézett a *Konstantinápolyban* székelő külföldi követségekhez, hogy költözzenek át Angorába. Törökország új fővárosába.

— *Hazahozták Vesznics* volt miniszterelnök hamvait. *Beogradból* jelentik: Csütörtökön temették el *Beogradban* a két évvel ezelőtt elhunyt *Vesznics* volt miniszterelnököt, akinek hamvait most szállították haza. A volt miniszterelnöknek, aki Párisban a jugoszláv békedelegáció vezetője volt, temetése nagy részvét mellett folyt le. A temetésen résztvettek a politikai élet kitünőségei, a társadalmi és kulturális egyesületek, a külföldi diplomaták vezetői és a képviselők majdnem teljes számban *Jovanovics Ljuba* vezetésével. Az ellenzéki pártokat *Davidovics Ljuba* vezette. A volt miniszterelnök ravatalára a kormány, a parlament és a francia követség helyezett koszorút.

— *Az ir kormány* erélyesen elfojtja az elbocsátott katonatisztek lázadását. *Londonból* jelentik: Az ir kormány szerdán délután *Dublinban* egy háztömböt csapatokkal és tankokkal körülfáratt, mert arról értesült, hogy e házakban az elbocsátott és lázadást szító katonatisztek titkos gyűlést tartanak. A gyűlésen rajtaütöttek és több katonatisztet letartóztattak.

— *Kossuth halálának harmincéves* évfordulója. *Budapestről* jelentik: *Kossuth Lajos* halálának harmincéves évfordulója alkalmából a *Deák-téri evangélikus templomban* istentisztelet volt, amely után az istentiszteleten résztvevők kivonultak *Kossuth sirjához.* A mauzóleumnál *Horváth Zoltán* *Kossuth-párti* képviselő ünnepi beszédet mondott, amelyben kiemelte, hogy a hivatalos Magyarország bántó részvétlenséget tanúsít a magyarság nagy halottja iránt. Élesen támadta a kormányt, amely az évforduló istentiszteleten nem képviseltette magát. A sirnál fogadalmat tett, hogy rendületlenül fog küzdeni *Kossuth* eszméinek diadaláért.

— *Új jegyzőt választott a starakanizsai ipartestület.* *Starakanizsáról* jelentik: *Jóna Gyula* ipartestületi jegyző, ki hosszú éveken keresztül vezette az iparosság ügyeit, lemondott tisztségéről s helyébe *Mák Imrét*, az ottani szocialistapárt vezetőjét választották meg jegyzővé. *Varga György* ipartestületi elnök szintén beadta lemondását.

— *Adóba írják át a szentá katolikus* templom felépítésére adományozott összegeket. *Sentáról* jelentik: A *sentai katolikus egyház* tanácsa elhatározta, hogy azokat az összegeket, amelyeket a félbenmaradt *sentai* templom felépítésére adományoztak az egyház tagjai, az adományozó javára átírják hitközségi adóba.

LEGUJABB

A dzsemjet visszavonta interpellációját hogyan megmentse a kormányt a leszavazástól

A demokraták a rablókkal való cimborálással vádolják
a kormányt és a dzsemjetet

Éjjel 1 órakor jelentik Beogradból: A parlament éjszakai ülésén Vuicsics belügyminiszter beszéde után Magovcsevics (demokrata) szólalt fel. Beszédében rendkívül élesen támadja a dzsemjetet, amelynek tagjai szerinte összeköttetésben állnak a délszerbiai rablókkal. Elmondja a dzsemjet keletkezésének történetét, amelyhez eleinte csak egészen kis csoport tartozott és csak a radikális párt segítségével szereztek politikai jelentőséget és csak így tudtak 13 mandátumot nyerni. Ferad Dragának azt ajánlja, hogy ha a rablóbandák ügyét gyökeresen meg akarja oldani, ezt a kérdést először a fivérével tisztázza, aki a leglényegesebb vezetője a rablóbandáknak.

Achnotovics (dzsemjetpárti) visszautasítja Magovcsevics vádjait és szigorú vizsgálatot követel.

Kujundzics (délszerbiai demokrata) beszédében heves támadást intéz a dzsemjet pártja ellen, amelyet veszedelmesnek tart az államra nézve. Szerinte Ferad Draga beszédében csak az volt őszinte momentum, amikor az államot támadta. Ezt teljesen megérti, mert ő éppen úgy gyűlöli a törököket mint Ferad bég a Szerbek, Horvátok és Szlovének Királyságát.

Hasonló szellemben beszél Vukoszavijevics (demokrata) is. Azzal vádolja a kormányt, hogy a délszerbiai hatóságok sok rablóvezérrel olyan összeköttetésben állnak, hogy ezek szinte a kormány bizalmi em-

berinek tekinthetők.

A beszéd közben éles közbeküldések hangzanak el a radikális képviselők részéről, akik tiltakoznak a súlyos gyanúsítás ellen.

Vuicsics belügyminiszter röviden válaszol Vukoszavijevics szavaira és visszautasítja a kormány ellen emelt vádakat.

Trifunovics (radikális) azt javasolja, hogy térjenek napirendre az interpelláció fölött.

Ezután az elnök szavazásra akarja feltenni a kérdést a dzsemjetnek egy korábban benyújtott másik napirendi javaslatával együtt. A szavazás előtt a helyzet rendkívül kritikussá vált, mert meg lehetett állapítani, hogy abban az esetben, ha a jelenlévő ellenzéki képviselők a dzsemjet javaslatát mellett szavaznak, — ami kétségtelen volt, — úgy a kormány párt kisebbségben marad.

Ebben a szituációban Ferad Draga még a szavazás elrendelése előtt váratlanul újból szól két klubjának nevében új nyilatkozatot tesz. Kijelenti, hogy ő és pártja bizik abban, hogy a kormány folytatni fogja eddigi politikáját és kielégítően rendezni a délszerbiai viszonyokat.

Ez a nyilatkozat feleslegessé tette a szavazást, amit az elnök nem is rendelt el.

Az ülés — amelyet az eddigi parlamenti szokástól eltérően vacsoraszünet és egyéb megszakítás nélkül folytattak — éjjel félegykor ért véget.

— **Bécsi diákok tanulmányutja az SHS. királyságban.** Bécsből jelentik: Április hónapban a Bécsi Kivitelei Akadémia ötven hallgatója jön tanulmányutra a SHS. királyságba és az ország több nagyobb városát meg fogják tekinteni. Utazásuk során a Vajdaságba is eljönnek.

— **A beogradi grandrabbi Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Alkalay Izsák beogradi grandrabbi április 6-án Noviszadra érkezik. A hitközség és a város a grandrabbi tiszteletére díszes fogadtatást készít elő.

— **Kilenc havi börtön hamis marhapasszusért.** Noviszadról jelentik: Paics Dusan vendéglős, aki már pénzhamisításért, emberölésért és lopásért már büntetve volt 1919. év nyarán két lopott ökor után hamis járhatlevelet szerzett és segített a lopott marhákat eladni. A noviszadi törvényszék Paicsot ezért 9 havi börtönre ítélte.

— **Tolvaj lelenc.** Sentáról jelentik: Csongrádi István szentái lakos nemrég egy 11 éves gyermeket vett magához a jelenházba. A gyermek szerda este az asztalon hagyott ékszer és pénzt magához véve, megszökött. A rendőrség keresi.

— **Tettenért betörők.** Becskeréről jelentik: Milits kezeli földmives tanyáján szerda este betörők jártak. Milits nyomban értesítette a közeli rendőrséget, ahonnan rendőri készütség vonult ki, amely a betörőket Erdelyán Dusan és Namjovszki Száva személyében elfogta.

— **Sikkasztó kórházi szolga.** Noviszadról jelentik: Radivoj Dobanovacski a noviszadi kórházban volt alkalmazva. Dr. Schwarz Péter orvos legutóbb nagyobb összeget bízott rá, amit Dobanovacski nem juttatott el rendeltetési helyére, hanem a pénzzel együtt megszökött. A rendőrség csütörtökön letartóztatta.

— **Perics Marinko millió szákmanya.** Temesvárról jelentik: Perics Marinkó kihallgatása tovább folyik. Perics vallomása során bevallotta, hogy dupla fenékkal ellátott utiböröndjét, amelyben többek között a módosi rablásban szerzett nagyértékű ékszereket tartotta, Nagyszentmiklóson feladta Temesvárra. A börtönd feladását igazoló szelvényt is átadta a rendőrségnek, ahonnan két detektív kiment az állomásra, hogy a sok milliót érő börtöndöt kiváltsák. A podgyászraktárban azonban már nem találták a börtöndöt, mert — a raktári alkalmazottak vallomása szerint — előző este két magasrangú katonatisztnak öltözött egyén felsőbb parancsra hivatkozva elvitte magával. A temesvári rendőrség most keresi az idegen tiszteket, akik minden valószínűség szerint Perics cinkosai lehettek. A temesvári államügyész úgy nyilatkozott több újságíró előtt, hogy Pericsot, amíg Romániában elkövetett bűntetteiért le nem áll büntetését, nem adják ki Jugoszláviának.

A csehszlovák vasúti tarifák leszállítása. Erre vonatkozólag felhívjuk olvasóink figyelmét a Caro és Jellinek szállítványozási rt. mai hirdetésére.

Hajlított székelyek, prima minőségű, eredeti gyári áron, nagybani raktár, — nagyobb vételnél megfelelő engedmény. Hemler Péter utódánál, Novisad, az evangélikus templommal szemben.

„Méltóságos Csizmadia” a városi színházban. Vasárnap, március 23-án este 8 órai kezdettel kerül színre ez a kiváló háromfelvonásos énekes bohózat. Jegyek a körben előre válthatók. — Március 25-én, kedden este pedig a nagysikerű „Pillangó főhadnagy” operett a színházi teljes zenekara közreműködésével kerül színre.

Butorok, ebédők, hálók, uriszobák raktáron legolcsóbban Brauchlernál Subotica, Halpiac.

— **A crnabari radikális párti magyarok nyilatkozata.** Az alábbi nyilatkozat közzétételére kértek fel: Alulírott crnabari magyarok, mint az itteni radikális párt tagjai ezennel kijelentjük, miszerint Sztankovics Szvetozár országgyűlési képviselő ur választási körútja alkalmával soha egyetlen szóval sem ígért földet a magyaroknak, hanem csak azt mondotta, hogy ha képviselőnek választanak, azon lesznek, hogy az agrárkérdést a királyi bíróságok intézzék és ne legyen felhasználható kortes-eszközül — hanem kájon földet minden szegény földműves vallás és nyelvre való tekintet nélkül. Ezeket mondotta és mivel látjuk az általa készített agrárreformtervezetnek ez képezi az alapját és minthogy Sztankovics képviselő ur eddigi képviselői működése alatt tanufelét adta annak, hogy a magyarországnak igaz, jó barátja, nemzeti különbséget nem tesz és nem ismer, minden egyes választópolgárának ügyét, baját szíven viseli, zászlója mellett továbbra is kitarunk, őt tántoríthatatlan bizalmunkról biztosítjuk és jöjjön akár egy új választás, zászlója mellett hűségesen ki fogunk tartani, mert meg vagyunk győződve puritán jelleméről és a magyarság iránti őszinte jóindulatáról, miért is az aranyelövői Magyar Radikális Párt támogatását ezennel leghatározottabban visszautasítjuk. Crna-Bara, 1924 március 15-én. Tamási Imre a crnabari radikális párt alelnöke és társa.

— **A budapesti bankok magyarországi tisztviselő-redukcióra készülnek.** Budapestről jelentik: A budapesti nagybankok magyarországi tisztviselő-redukcióra készülnek és az állami tisztviselők B. listájának mintájára már kijelölték azokat a tisztviselőket, akikre a redukciót alkalmazzzák. Több bank már meg is kezdte a felmondásokat, amelyek miatt a tisztviselők között nagy az izgalom.

— **Fiókpostahivatal a sombori pályaudvaron.** Beogradból jelentik: Sombor város tanácsának és a Sombori Lloydnak kérelmére a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a sombori vasúti pályaudvaron fiókpostahivatalt létesítsenek. A postahivatal felállítására rövid időn belül meg fog történni.

— **Országos vásár Sentán.** Sentán március 23-án és 24-én tartják meg a tavaszi országos kirakodó és állatvásárt.

— **Szobrot állítanak az Esperantó nyelv alkotójának.** Varsóból jelentik: Dr. Zamenhofnak, a világhírű lengyel tudósnak, aki az Esperantó-nyelvet megalkotta, Varsóban szobrot emelnek. A szobrot közadakozásból állítják fel. A gyűjtés már hét éve tart és a hatalmas bronzszobrot, amely Thembej világhírű angol szobrász műtermében készül, 1925-ben fogják Varsóban, az Esperantó világkongresszus alkalmával leleplezni.

— **Kiáradt a Duna.** Noviszadról jelentik: A Duna vizállása egyre gyorsabban emelkedik. Bacsko-palánkánál a Duna kiöntött és nagy kiterjedésű legelők és szántóföldek kerültek víz alá.

— **Megkezdődtek az építkezések Becskeréken.** Becskeréről jelentik: Tavasszal 19 zsellérházat építenek fel a város végén. Minden ház egy-egy szobából, egy konyhából és a hozzá tartozó udvarból áll.

— **Fürdőt kap Becskerék.** Becskeréről jelentik: Becskerék városnak öt éven át nem volt fürdője. Most az Uri-uccában modern nagy fürdő nyílik meg.

— **A bánati magyar közművelődési egyesület kulturdélutánja.** Becskeréről jelentik: A bánati magyar közművelődési egyesület vasárnap délután kulturdélutánt rendez, amelyen Bárány Béla tanár tart előadást. Vasárnap délelőtt az Adytársaság tart ülést, amelyen Stern Lázár dr. felolvas és Kolozs Janka hegedűművész nő hegedűn Ady-dalokat játszik.

Dr. Klein Endre specialista nőgyógyász és szülész, a beogradi, berlini, valamint a griesseni tudományegyetem nőgyógyászati klinikájának volt asszisztense, rendelését folyó évi március hó 17-én Suboticán, Senčanski (Zenta) put 12. szám alatt megkezdte. Rendel. délelőtt 11—12-ig és délután 2—4-ig. Telefon 236.

A subotical Műpártolók Köre folyó hó 23-án és 25-én hirdetett előadását későbbre halasztotta el.

Stevan Janošević ügyvéd Beograd, Dečanska ulica 4. Elvállal mindenféle jogi képviselést a szerbiai bíróságoknál és közbenjár az összes közigazgatási hatóságoknál. — Magyar, német és francia levelezés.

Ha asztalosmunkára van szüksége, keresse fel Zvečan és Madarász épületbutor- és portálasztalosokat Subotica, Duličeva ulica 77. volt Pista-malom, hol ebbeli szükségleteit a legjobb kivitelben és a legutányosabb áron szerezheti be.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1924. március 20.

Genf 7.125.
Berlin, deviza 54.8—55.2, valuta 50.9—51.1 milliárd márka.
London 350—340.
Bécs deviza és valuta 865—871.
Prága deviza 43.45—43.95, valuta 43.25—43.75.
A dinár külföldi jegyzései határidőre:
Páris, június 30-ra 3.80.
Prága, április 30-ra 2.40.
Milano, március 31. 3.45.

Noviszadi terménytőzsde, március 20. Irányzat változatlan, forgalom közepes, kínálat élénk búzában és tengeriben. Buza 322.50 dinár. Árpa 67 kg.-os 320 dinár. Zab 242.50 dinár. Tengeri prompt 247.50 dinár, márciusi 255 dinár. Bab fehér 700 dinár. Liszt 0-ás GG. 525 dinár, 0-ás G. 520 dinár, 2-es 450—460 dinár, 5-ös 395 dinár, 6-os 315 dinár, 7-es 270 dinár. Korpa 200—210 dinár. Másban nem volt kötés.

Beograd, március 20. Zárlat: Amsterdam 30.40, Genf 14.18—14.19, Milano 3.5250, Páris 4—4.12, Prága 2.3880—2.39, Bécs 11.57—11.59, London 352.75—355, Newyork 82.20—82.30, Bukarest 43.50, Szófia 58.

Zürich, március 20. Zárlat: Newyork 578.50, London 24.81, Páris 29.30, Milano 24.85, Prága 16.7450, Beograd 7.15, Bukarest 3.15, Szófia 4.15, Bécs 0.098155.

Budapest, március 20. A devizaközpont hivatalos jegyzései: Amsterdam — Hollandiai forint 2850—2970, Beograd — Dinár 970—990, Bukarest — Lei 420—440, Páris — Francia frank 3330—3435, Kopenhága 12690—13070, London 334050—344050, Angol font 334650—344650, Milano 3345—3445, Lira 3375—3425, Newyork — Dollár 77900—80200, Szófia — Léva 555—580, Stockholm — Svéd korona 20600—21220, Bécs — Osztrák korona 10980—11310, Zürich — Svájci frank 13465—13865, Napoleon d'or 269300, Takarékkorona 116.

Budapesti értéktőzsde, március 20. A bankközi forgalomban bizakodó volt a hangulat. Kevés tizletkötés volt, az árfolyamok árnyalatai emelkedésével.

Állítólag előfordult árfolyamok (ezer koronákban): Bankok: Angol-magy. 135, Magyar Hitel 910, Leszámitoló 134, Olaszbank 26, Mercur 29, Osztrák Hitel 292, Keresk. bank 2125. Takarékpénztárak: Belvárosi 69, Egyes. föv. 308, Pesti hazai 6950. Biztosítók: Fonciére 550, Malmok: Borsod-miskolci 225, I. bpesti gm. 215, Hungária 185. Bányák és téglagyárak: Kohó 950, Magnezit 4300, Salgó 985, Urikányi 1300. Nyomdák: Athenacum 325, Franklin 245, Kunossy 50, Pallas 145.

Vajdasági magyar büszke lehetsz arra Ha Krékustól vett órát akaszthatsz a falra.

NYILTTÉR.

Hitri Károly speciális angol és francia női szabó divattermében

készülnek eredeti párisi modellek után angol és francia női utcai, estélyi, menyasszonyi toilettek. Gyásruhák hat óra alatt készülnek. Subotica, Paja Dobanovačkog ul. 4. (Nemzeti-szállodával szemben.) 1934

Poziv

na

XXII. GOD. UREDNU SEDNICU

„Prve Bajmačke Štedionice D. D.“ koja će se 6. aprila 1924. godine posle podne u 3 sata u lokalu zavoda održati.

PREDMET:

1. Izveštaj ravnateljstva i nadzornog odbora.
 2. Predlaganje bilansa i odluka u pogledu podele dobitka.
 3. Razrešenje ravnateljstva i nadzornog odbora.
 4. Povišenje djuerne dnevnicearima.
 5. Izbor članova ravnateljstva.
- Bajmak, 13. marta 1924.

UPRAVA

Meghívó

Az „Első Bajmoki Takarékpénztár R. T.“ 1924. április 6-án délután 3 órakor az intézet helyiségében tartandó

XXII. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
 2. A mérleg előterjesztése és határozathozatal a nyereség felosztása iránt.
 3. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
 4. Napibiztosi díjak fölemelése.
 5. Igazgatósági tagok választása.
- Bajmok, 1924. március 13.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Értesítés.

Ertesitem a közönséget, hogy Rudićeva ulica 1. szám alatt lévő üzletem Hiller Fülöp urnak átadtam elszámolásra, ki nincs feljogosítva arra, hogy nevemben árut vásároljon.

Stern Samu
Subotica

2036

IGAZÁN ELEGÁNS TOILETTEK

1971

WEINERT HERMANN

francia és angol női divatszalonjában Subotica, Paja Kujundžića 22. készülnek Vidéki rendeléseket 24 órán belül elkészít

Az Igazságügyi Miniszterium Állami Biztosa

61. szám.

Hirdetmény.

Az Igazságügyi Miniszter Ur folyó hó 13-án kelt C. Br. 1973. rendelete alapján az itteni Állami Biztos bérbeadja özv. Jakobčičné-Teuhazer Evelin paliči villáját. Az árlejtés folyó hó 28-án d. u. 3 órakor a helyszínen tartatik meg. Kikiáltási ár évi Din. 4000. Az évi bérösszeg az árlejtés befejezésekor egy évre készpénzben előre lefizetendő.

Subotica, 1924. március 19.

Az Igazságügyi Miniszterium
Állami Biztosa.

2041

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN
SZANATÓRIUMA
felnöttek és gyermekek számára
ABBÁZIÁBAN
Ujramegnyitás március végén.
Erősítő, edző, hízoló karék.
Gyermekek 7 éven felül, kíséret nélkül is felvétetnek.

1921

Garantált 98/99%^o t-a

K é k k ö

250 kg. eredeti hordókban prompt szállításra vagy előjegyzésre legolcsóbb napi áron

KLEINGÉZA

fűszernagykereskedésében Subotica
TELEFON 55.

1887

Gépszövőmunkásokat

vagy

munkásnőket

KERESÜNK.

Gyapjuipar R. T., Veliki-Bečkerek.
(Guttman gyártelep)

1970

Novisadon a Željeznička ulica 47. számú

HÁZ ELADÓ

kedvező áron, két uccára nyíló telekkel. Mivel a ház a város központjában van, különösen alkalmas iparvállalat vagy raktár felépítésére. Bővebbet a tulajdonosnál: Leskovac Katicánál Novisad, Duna ucca 17. szám. 2043

Tűz-, betörés-, üveg- és élethiztosításokat

bármely társaságnál olcsóbban átvessz

„KONTINENTAL“ BIZTOSÍTÓ ÉS VISZONT-BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.

Fügynökség: Subotica, Petrogradska ulica 5

MOLINO

(Leinwand)

CHIFFON

(Wassertuch)

WATTA

(paplanhoz)

OLCSÓN KAPHATÓ

A. ROMANO ZAGREB

Boškovičeva ul. 15. Telefonszám 23-68.

Muraközi lovak

Igás tenyészkancák, tenyészmének és éves csikók állandóan kaphatók

Vajda Elemér, Čakovec

Muraköz, Jugoszlávia

Elsőrangú bácskai és bánáti referenciák. Istállók vasutállomással szemben.

Táviratcím: VAJDA ČAKOVEC, MEDJUMURJE
Interurban telefon 59, 4 és 3. 1502

FORD-

AUTOMOBILOK

Ezidőszerint 8,770.000 darab forgalomban!

Képviselő és raktár: **KEMÉNY ARNOLD**
cégnél, Vel.-Kikinda. — Telefon: 93. 1787

Eredeti párisi és bécsi

modellujdonságok

érkeztek
a legújabb átmeneti és tavaszi köpenyek, ruhák, kosztümök és jumperekből

HEGYI FÜLÖP

női divatruháza Subotica, Kralja Aleksandra ul. 7.

1675

A TAVASZI SZEZONRA

ANGOL SZÖVETEKBŐL

UJ DUS VÁLASZTÉK ÉRKEZETT

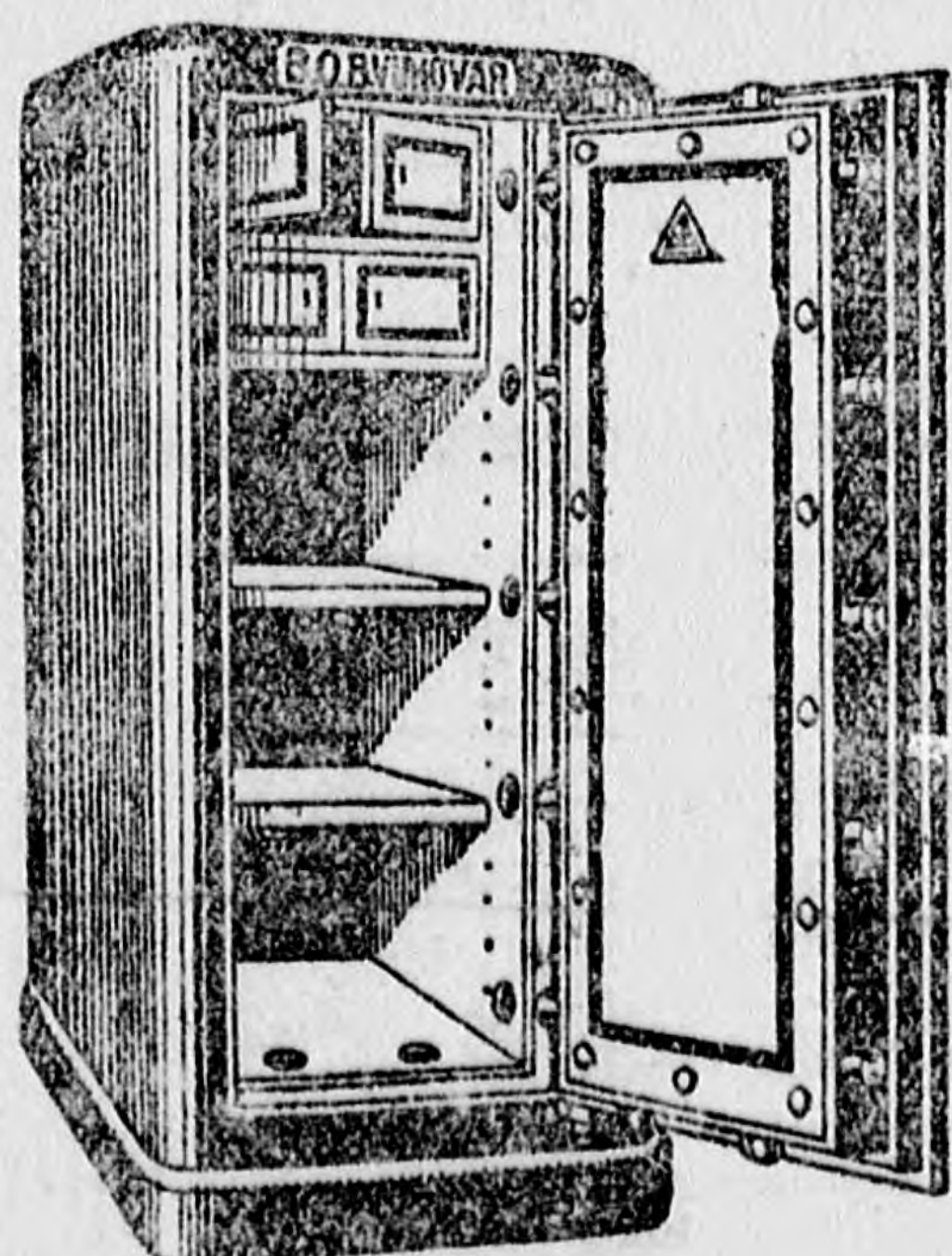
„JUST“ ANGOL POSZTÓ GYÁRI-RAKTÁRÁBAN SUBOTICA VÁROSHÁZA ÉPÜLETÉBEN. —

MOTORHAJÓ KÖZLEKEDÉS

STARIBEČEJ és NOVI-BEČEJ között

Indul: Staribečejről 6, 1/2 10, 13 1/2, 16 órakor
„ Novibečejről 7, 1/2 11, 14 1/2, 17 „

1810

Legújabb szabadalmazott találmány! **B.O.B. ACÉLBETON PÉNZSZEKRÉNYGYÁR „THÖRIG“ R.T.** Kiváló ujdonság!
Sürgőnyclm „BOB“ Vukovár **VUKOVÁR** Interurbán telefonszám: 56.

Gyárt és a legolcsóbb napi áron szállít: **Acéibeton pénzszekekrényeket, Acéibeton iratszekekrényeket, Tresorajtókat és egész tresor-berendezéseket stb.** minden nagyságban, izléses és szolid kivitelben.

Vezérképviselő és egyedárusítás az SHS. államok részére:

Goldstein Ármin Vukovár, ügynökségi és bizományi iroda
Sürgőnyclm: „KOMISIONALE“ Interurbán telefonszám: 11,

Képviselő és bizományi raktár:
Eduárd Krausz butorkereskedő Novisad, Reka ügynöki iroda Novivrbas, I. K. Panič Beograd, Topličin Venac 19.

A legnagyobb mértékben tűzbiztos!

1717

Teljesen betörésbiztos!

Közö márc. 20-tól csütörtöktől március 23-ig vasárnapig

D'Albert világhírű operája után
FARKAS (TIEFLAND)
5 felvonásban.
Főszereplők: Lil Dagover, Michael Bohnen.

FOGLALKOZÁS

Gazdasági gépészt keresünk azonnali beépésre. Meghívjuk a gépezéskezelésben és szántásban való teljes jártasságot. — Ajánlatok Pajzs-fivérek gazdasága, Bočar (Bánát) címre küldendők. 1875

Stabilgépész, 28 éves, nős, gép- és villanszerelésben jártas, malomgyakorlattal állást keres. Cím: Bogarhirdető, V.-Bečkerek. 2056

TISZTITOTT-DIÓ

nagyban és kicsinyben szétválogatva utárvét mellett.

KÖRÖSI GÉZA
Subotica, Rudičeva ul.

Fogtechnikus tanulóknak felvétetik dr. Majoroš fogorvosnál. Cara Dušana 3. 2039

Nőilka - szalonba kézmunkában gyakorlott tanulóérv felvétetik. Cím a kiadóban. 2037

Kereskedelmi érettségivel bíró fiatal ember, német, magyar levelezésben jártas, szerény feltételek mellett állást keres. Cím: Eisler, Bočar. 2038

Gyors- és gépirónót

keresünk azonnali beépítésre. Csakis magyar és német gyorsírásban perfect és gyakorlott munkaerőre reflektálunk. — Barzel d. d. Subotica. 1990

Masamódeleányt, önállót, ügyesét, keresek jó fizetéssel. Cím a kiadóban. 2038

Gyakorlott, intelligens kiszolgáló kisasszony állandó alkalmazásra felvétetik Henmann Mór könyvekereskedésében Subotica. 2058

I-a minőségű **NYIRFARUDAK**

minden mennyiségben
Seidl Gyula, Vršac
Kérjen árajánlatot.

MINDEN RENDSZERŰ

író-gép

DEUTSCH-IZIDOR

írógép szaküzlet és javító műhelyében
Subotica, Aleksandrova ul. 5.

Jókerben levő használt írógépek raktáron. Írógépek javítása és karbantartása. Írógépsszallag, karbonpapír raktáron.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasgubtűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allátkeresők az apróhirdetést díj feltételekkel. Előfizetési díj havonként 45 din, negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg mellékelendő.

VÉTEL-ELADÁS

Bécsi pianino, teljesen új, eladó. Sombor, Sveta Roka u. 22. 1999

Gazdák figyelmébe! Szénát, hereszénát, szecsakát és szalmát olcsón kaphatnak Trenkova u. 8. sz. Sánta szanatoriummal szemben, szénakereskedésben. 2012

Egy teljesen kijavított földes hintó mindene fogadható áron eladó. — Cím a kiadóban. 1958

Tractor-Morzer, 60 lóerős, kéthengeres, kifogástalan állapotban, teljes szántóberendezéssel eladó. Horzoz. Reöck-gazdaság. 1858

Egy jóforgalmu szőlőmalm, egy lánca föld házzal együtt eladó. Bővebbet Halasi-ut 35. 1982

Modern új ház mellékhelyiségekkel azonnal átvehető. Nagy Ferenc-telep 167. 2005

Liptói turó, már idej uhturóból készítve, minden mennyiségben kapható **Sajtgyárnál Szécsányon**. 2052

KÉRJEN! 1474

IZIDOR **DEDEY**

CIPÓKRÉMET.
GYÁRTJA:
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika d. d. Novisad

Vén gazember

Mikszáth-Harsányi 3 felvonásos színműve március 27-én és 29-én színrekerül a subotical városi színházban. — Előadja a Subotical Első Nőegylet. Jegyek a Reiter drogeriában kaphatók.

márc. 20-tól csütörtöktől március 23-ig vasárnapig

Lifka

Hans Müller világhírű drámája
TÜZEK
dráma 6 felvonásban.
Főszereplő: POLA NEGRI.

Borbélyüzlet Kulán, jóforgalmu, a vasutállomáshoz közel, eladó és azonnal átvehető. Cím a kiadóban. 2048

Amit szemé szája kíván
Olcsó pénzért ajánl Sági Fűszer és csemege árut
Elsőrendűt ott találni.

SUBOTICA HUSPIAC
Telefon 448. 1622

Vegyeskereskedés sarokházzal, forgalmas utcán, háromszobás lakással és mellékhelyiségekkel, nagy telekkel, amely más vállalatra is alkalmas, eladó. Cím a kiadóban. 2040

KÜLÖNFÉLE

Eveszett Belcsik János és Belcsik Jánosné névre szóló fényképes igazolvány. Megtaláló adja le a rendőrségen. 2007

Husvétra ékszerjavításait és köfogalásait megvárhatja Blahánál Subotica, edénypiac. 1582

Házasságot csakis jobb körökben, teljes diszkreció mellett közvetíti Követítőiroda Subotica, Agina u. 11. 1585

Kissingeri soványító-tabletta ártalmatlan, orvosilag sokszorosan elismert legjobb szer. Kövérség és elzsírosodásnál használata csodás. Ismét kapható a Hercl-drogériában Subotica, Aleksandrova u. 1. Postán rendeléseket utánvétellel azonnal elintézzük.

Szenved hajhullásban? Fejkorpában? vagy fejeviszketegségben? Tegyen kísérletet a »Nyirfahajvizel« (Birkenwasser) s ön is megelégedett lesz. Kapható illés-gyógyszertárban, a főpostával szemben.

SZÓDAVIZET
legkisebb mennyiségben gyári áron szállít házhoz bárkinnek **Johanna** szikvizgyár Subotica. Telefon 532.

Butorozott utcai szoba április hó elsejétől kiadó. Zrímski trg 19. 2061

Új cinészület, Kocsis Ferenc Subotica, Vilsonova ul. 8. Elsőrendű munka, jutányos árak. 1500

KÖSZÉN
és
TÜZIFA

minden mennyiségben és a legolcsóbb napi áron kapható:

JOVAN M. HRMIŠ
szén- és fanagykereskedőnél
BOSNA-BROD

Telefonszám: 21. Sürgőnycim: „ČUMUR“

Értesítés.

Van szerencsénk a tisztelt kereskedő urak szives tudomására hozni, hogy a csehszlovák vasuti hálózaton érvényben volt vasuti forgalmi adó f. évi március hó 1-től 50%-al leszállított, minek következtében a csehszlovák hivatalos vasuti díjtételek kb. 12%-al olcsóbbak lettek.

Ezen öröndetes körülményt tekintetbe véve, mi is saját átvételi díjtételeinket aránylagosan leszállítottuk és érdeklődőknek szivesen szolgálunk felvilágosítással, valamint fixárajánlatokkal, Csehszlovákiából Subotica-ra.

Ezidőszerint heti egyszeri rakodással közvetlen gyűjtőkocsikat indítunk Wienbe Altpaka, Bodenbach, Friedland i/B, Halbstadt, Hohenelbe, Koriš, Kömginhof, Mähr, Schönberg, Nachod, Neutitschein, Prag, Reichenberg, Schwadowitz-Eipel, Sternberg, Trautmann, Warnsdorf, Wlidschwert és Zwittau állomásokról és az ezen gyűjtőkocsikkal Wienbe érkező küldemények azonnali és közvetlen csatlakozást találnak a hetenként egykétzeri rakodással Subotica-ra rendszeresített gyűjtőforgalomhoz.

Amidőn a t. kereskedő urakat felkérjük, hogy szállítmányaikkal a fentjelzett gyűjtőforgalomban minél számosabban résztvenni sziveskedjenek, maradunk

kiváló tisztelettel
Caro és Jelnek
Nemzetközi Szállítványozási R.-T.
subotical főkezelősége.

1999

VEZETŐ-HELYETTES

aki az adminisztratív, de különösen a külső munkálatokban: üzletszerzésben és szervezésben tőkéletes jártassággal bír 3—4.000 dinár kezdőfizetéssel felvétetik a **Jadransko Osiguravajude Društvo-nál** (Srpska Zadrzna Banka) Vel.-Bečkerek. — Ugyanott üzletszerzők magas fix fizetéssel alkalmazást nyernek. — Helyi képviselők magas juttalékkal kerestetnek. 2055

A szab. **Herkules drótkerítés**

a legjobb, legolcsóbb és legazabb kerítés.

Egyedül gyártja Jugoszláviában:
Grammer Testvérek, Novisad
sodronyára- és vaszerkezelt-gyár
Legnagyobb és legrégebbi gyár e szakban a belsőidőn